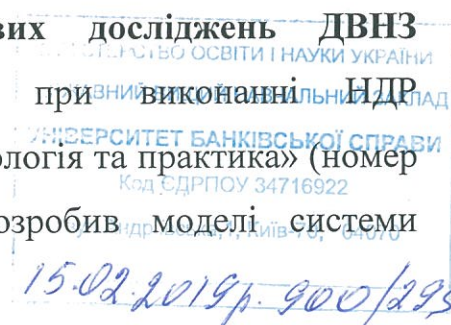

ВІДГУК
офіційного опонента на дисертаційну роботу
Мороза Максима Олександровича на тему «Інвестиційна безпека
України», подану до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата
економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

Важливість і необхідність визначення та забезпечення належного рівня інвестиційної безпеки країни полягають у можливості запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам національним інтересам, які виникають в інвестиційній сфері. Як відомо, Україна є достатньо відкритою економікою. Це підтверджують і показники її платіжного балансу. Як наслідок, підвищуються ризики негативного впливу зовнішніх факторів на безпеку країни. Під час формування інвестиційної політики постає важливе завдання ідентифікації можливих загроз, виявлення причин їхньої появи та визначення можливостей і способів протидії їм. Головним критерієм інвестиційної безпеки є конкурентоспроможність економіки як процесу реалізації економічної безпеки в динаміці. Виділення певних критеріїв пов'язане з існуванням порогових граничних значень допущення певного ймовірного порушення безпеки. Тобто визначення інвестиційної безпеки має бути пов'язане з мірою, що виражає органічну єдність якісної та кількісної визначеності явища інвестиційної безпеки.

З урахуванням вищезазначеного та недостатньої розробленості цієї тематики дисертаційну роботу Мороза М.О. «Інвестиційна безпека України», безумовно, можна визнати **актуальною**.

Дисертація виконана за планом наукових досліджень ДВНЗ «Університет банківської справи». Зокрема, при виконанні НДР «Реформування фінансово-кредитної системи: методологія та практика» (номер державної реєстрації 0115U005652) дисертант розробив моделі системи

інвестиційної безпеки України та пропозиції з удосконалення її підсистем і елементів.

Наукові результати, висновки і пропозиції дисертації у цілому відзначаються **високим ступенем обґрунтованості, відповідністю застосованої у ній методології дослідження загальній методології наукового пізнання.** Робота базується на теоріях фінансів, суспільного вибору, аналізу ефективності інвестицій, очікуваної корисності, прийняття рішень, перспектив, систем, міжнародного руху капіталу, циклів, інвестиційних імпульсів, конкурентних переваг, поведінкових фінансів, інституціональній і портфельній теоріях.

Про **достовірність** результатів дослідження свідчить їх апробація на багатьох міжнародних і всеукраїнських наукових та науково-практичних конференціях.

Знайомство з дисертацією М.О.Мороза, розглянутими в ній теоретичними і методичними положеннями та практичними рекомендаціями дають підставу зробити висновок, що її **зміст повною мірою відповідає сформульованій темі.**

Мета дослідження, що полягала в поглибленні теоретико-методологічних засад, удосконаленні методичних підходів та розробці практичних рекомендацій з підвищення рівня інвестиційної безпеки України, **досягнута**, а дослідницькі завдання – **успішно розв'язані.**

Опонована дисертація є **цілісним, послідовним і логічно завершеним науковим дослідженням.** Окремі авторські пропозиції відзначаються **науковою новизною.** Серед них правомірно відмітити такі:

1. На основі ретельного дослідження теоретико-методологічних засад, оцінки сучасної практики автором вперше побудовано функціональну, структурну, процесну та утворювальну моделі системи забезпечення інвестиційної безпеки, які дають чітке уявлення про їх базові елементи (цілі, завдання, функції, об'єкти, суб'єктів; виклики, загрози, індикатори; моніторингу й оцінки рівня ІБ; принципів, процесів, підсистем і організаційно-економічних механізмів, методів і інструментів її забезпечення) та визначено складові політики інвестиційної безпеки (с.146-160).

2. Удосконалені дисертантом класифікації різновидів (с.37), чинників (с.47) і загроз інвестиційній безпеці (с.55).

3. Розвинені обґрунтування сутності інвестиційної безпеки держави завдяки її комплексному тлумаченню з урахуванням таких елементів, як досягнення синхронізації інтересів суб'єктів інвестиційних відносин; уникнення асиметрії інвестиційних процесів і збитків за прийняття необґрунтованих інвестиційних рішень; рівень задоволення інвестиційного попиту економічних агентів у фінансових і матеріальних ресурсах та об'єктах інтелектуальної власності; інвестиційна привабливість об'єктів інвестування; наявність інвестиційних доктрини, стратегії і політики (с.35-36) і сутнісної характеристики системи забезпечення інвестиційної безпеки як комплексу нормативно-правових актів, регламентів, інфраструктури, ресурсів, використовуваних інструментів, взаємопов'язаних і взаємозумовлених заходів і процедур для захисту інвестиційної діяльності від наявних чи потенційних загроз, які можуть призвести до істотних економічних втрат або відмови від реалізації інвестиційних проектів (с.59-60).

4. Подальший розвиток з'ясування взаємозв'язку і взаємозумовленості складових інвестиційної безпеки держави внаслідок включення до них інвестиційних потреб, інвестиційної політики держави, державно-приватного партнерства в інвестиційній сфері, інвестиційної співпраці реального і фінансового секторів економіки, наявності/відсутності інвестиційної кризи (с.40-42).

5. Уточнення переліку індикаторів інвестиційної безпеки завдяки їх диференціації за макрорівнем (національна економіка), секторами національної економіки, мезорівнем (галузі господарського комплексу, регіони країни) і мікрорівнем (суб'єкти господарювання, домогосподарства) (с.71-74).

Теоретична значущість отриманих результатів обумовлена можливістю широкого застосування розроблених в дисертації підходів як у поглибленні існуючих, так і проведенні подальших фундаментальних досліджень.

Практичне значення результатів дисертації полягає у можливості застосування пропозицій з моделювання системи забезпечення інвестиційної безпеки України, удосконалення елементів і її підсистем в діяльності департаментів Міністерства інфраструктури України, Державної інноваційної фінансово-кредитної установи і навчальному процесі ДВНЗ «Університет банківської справи», про що свідчать представлені довідки.

Автореферат повністю відповідає змісту дисертаційної роботи.

Наукові положення дослідження та його основні результати **повно відображені** в 13 наукових працях, у т.ч. 5 статтях у фахових наукових журналах та збірниках наукових праць, що входять до міжнародних наукометричних баз (з них 1 – до Web of Science) 8 – в інших виданнях.

Побудова дисертації Мороза М.О. **відповідає кваліфікаційним ознакам, стиль викладення та подача матеріалу є логічними, послідовними та зв'язаними єдиною цільовою спрямованістю.**

Водночас, поряд з позитивними результатами, в роботі є окремі **дискусійні положення і недоліки:**

1. На рис. 1.1 представлено авторське бачення напрямів дослідження інвестиційної безпеки. Загалом вони відбивають майже всі аспекти такого дослідження. Проте, на наш погляд, їх правомірно було б доповнити формуванням моделей системи забезпечення інвестиційної безпеки та визначенням підходів до оцінки її ефективності.

2. В цілому погоджуючись з визначеними дисертантом підходами до тлумачення сутності інвестиційної безпеки (с.29-34), слід зазначити недостатню коректність виділення як окремого соціально-економічного підходу (с.29).

3. Дисертант цілком слушно, при наведенні авторського визначення інвестиційної безпеки стверджує, що це, поряд з іншими компонентами, й наявність інвестиційних доктрини, стратегії і політики, спрямованих на формування і ефективне використання інвестиційного потенціалу учасників інвестиційних процесів, створення інвестиційних резервів національної економіки, протидію непродуктивному відпливу капіталу за межі країни, впровадження цивілізованого режиму дивестицій (вилучення інвестицій),

забезпечення сприятливого інвестиційного клімату, запобігання викликам і загрозам в інвестиційній сфері і зниження ризиків реалізації інвестиційних проектів (с.36). Однак, по тексту дисертації мова далі йде лише про інвестиційну стратегію і політику. Розкриття ж інвестиційної доктрини в дисертації відсутнє.

4. Дисертант абсолютно правомірно, поряд з визначеними в економічній літературі загрозами інвестиційній безпеці, наводить і свій, раніше не висвітлений їх перелік (с.52-54). Водночас, при цьому він не конкретизує негативний вплив виокремлених ним загроз.

5. При оцінці стану інвестиційної безпеки в роботі наводиться перелік макро-, мезо- і мікроіндикаторів, індикаторів секторів і фінансових ринків (с.71-74). При цьому, якщо групи представлених індикаторів на макро- і мезорівнях, ринку цінних паперів представлені доволі широко, то індикатори, що характеризують інвестиційну безпеку секторів національної економіки, суб'єктів господарювання і домогосподарств, досить нечисленні.

6. В табл. 2.9 наводиться цікава оцінка динаміки основних показників, що характеризують стан інвестиційної сфери в Україні. Однак, така оцінка не дає повного уявлення про стан вітчизняної інвестиційної сфери, оскільки не включає низку його важливих параметрів.

7. Дискусійним, на наш погляд, є виділення в оцінці окремих заходів з забезпечення інвестиційної безпеки України (рис. 3.5) виявлення резервів забезпечення інвестиційної безпеки.

Проте, зазначені зауваження не зменшують загальну позитивну оцінку дисертації.

Дисертаційна робота Мороза Максима Олександровича «Інвестиційна безпека України» є завершеним самостійно виконаним науковим дослідженням, в якому подано нове вирішення важливого наукового завдання щодо забезпечення інвестиційної безпеки України. За змістом дисертаційна робота, її науково-прикладні результати та висновки цілком відповідають паспорту спеціальності 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Дисертація «Інвестиційна безпека України» за обсягом проведених досліджень, науковим рівнем і прикладною значущістю розробок повною

мірою відповідає вимогам до кандидатських дисертацій, відповідно до пп. 9, 11-14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (із змінами і доповненнями), а її автор, Мороз Максим Олександрович, заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Офіційний опонент,
доктор економічних наук, доцент,
завідувач кафедри фінансів та
банківської справи
Донецького національного університету
економіки і торгівлі імені Михайла
Туган-Барановського

Н.О. Слободянюк

Підпис *Н.О. Слободянюк*

ЗАСВІДЧУЮ:

Відділ кадрів
Донецького національного університету
економіки і торгівлі імені Михайла
Туган-Барановського

Н.О. Слободянюк

« ____ » _____ 20 ____ р.

